Krimināllietas Nr. 11096136617
Nr. KA04-0200-21/16
ECLI:LV:RAT:2021:0414.11096136617.6.S

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā
Rīgā 2021.gada 14.aprīlī

Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģija šādā sastāvā:
tiesas sēdes priekšsēdētāja tiesnese Sandra Amola,
tiesnese Iveta Vīgante,
tiesnese Žaneta Vēvere,
piedaloties prokurorei Ilzei Ribakovai,
atklātā tiesas sēdē apelācijas kārtībā izskatīja krimināllietu /pers. E/, personas kods /personas kods/, apsūdzībā saistībā ar Rīgas pilsētas Kurzemes rajona prokuratūras virsprokurora Viktora Maračkovska apelācijas protestu par Rīgas pilsētas Pārdaugavas tiesas 2019.gada 31.oktobra spriedumu.

Aprakstošā daļa

Ar Rīgas pilsētas Pārdaugavas tiesas 2019.gada 31.oktobra spriedumu /pers. E/ atzīts par vainīgu noziedzīgā nodarījuma, kas paredzēts Krimināllikuma 125.panta pirmajā daļā, izdarīšanā un sodīts ar brīvības atņemšanu uz vienu gadu. Saskaņā ar Krimināllikuma 55.pantu sods noteikts nosacīti ar pārbaudes laiku uz diviem gadiem.

Par pirmās instances tiesas spriedumu Rīgas pilsētas Kurzemes rajona prokuratūras virsprokurors V.Maračkovskis iesniedzis apelācijas protestu, kurā norādījis, ka nosakot apsūdzētajam nosacītu sodu, pirmās instances tiesa aprobežojusies ar apsūdzētā personības izvērtējumu un nav vērtējusi izdarītā noziedzīgā nodarījuma raksturu un radīto kaitējumu. Virsprokurors lūdz pirmās instances tiesas spriedumu atcelt daļā par /pers. E/ noteikto sodu, taisīt jaunu spriedumu un apsūdzēto sodīt ar brīvības atņemšanu uz diviem gadiem ar probācijas uzraudzību uz vienu gadu.

Ar Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2020.gada 2.septembra lēmumu Rīgas pilsētas Pārdaugavas tiesas 2019.gada 31.oktobra spriedums atstāts negrozīts.

Par apelācijas instances tiesas lēmumu Rīgas tiesas apgabala prokuratūras virsprokurors A.Meisters iesniedzis kasācijas protestu, kurā lūdz Rīgas apgabaltiesas 2020.gada 2.septembra lēmumu atcelt daļā par /pers. E/ noteikto sodu un nosūtīt lietu jaunai izskatīšanai apelācijas instances tiesā.

Ar Latvijas Republikas Senāta 2020.gada 11.decembra lēmumu Rīgas apgabaltiesas 2020.gada 2.septembra lēmums atcelts daļā par /pers. E/ noteikto sodu un šajā daļā lietu nosūtīta jaunai izskatīšanai Rīgas apgabaltiesā.

Apelācijas instances tiesas sēdē prokurore I.Ribakova apelācijas protestu uzturēja, lūdza to apmierināt un apsūdzētajam noteikt sodu- brīvības atņemšanu uz diviem gadiem ar probācijas uzraudzību uz vienu gadu.

Apelācijas instances tiesas sēdē apsūdzētais /pers. E/ lūdza nosacīti noteikto sodu atstāt negrozītu. Paskaidroja, ka ar cietušo bija konflikts, cietušais viņu izprovocēja, taču tādas sekas negribēja. Atzīst to, ka pirmais ir iesitis cietušajam.

Apelācijas instances tiesas sēdē zvērinātais advokāts S.Stacenko lūdza pirmās instances tiesas spriedumu atstāt negrozītu. Norādīja, ka /pers. E/ savu vainu ir atzinis pirmās instances tiesas sēdes laikā, citu kriminālprocesu un sodāmību viņam nav, /pers. E/ ir darba vieta, līdz ar ko pastāv iespēja atlīdzināt cietušajam nodarīto kaitējumu.

Motīvu daļa

Pārbaudījusi pierādījumus apelācijas sūdzību un protesta robežās un uzklausījusi procesa dalībniekus, tiesas kolēģija atzīst, ka apelācijas protests ir daļēji apmierināms un pirmās instances tiesas spriedums ir atceļams daļā par apsūdzētajam noteikto sodu.

Tā kā ar Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2020.gada 2.septembra lēmumu Rīgas pilsētas Pārdaugavas tiesas 2019.gada 31.oktobra spriedums daļā par /pers. E/ atzīšanu par vainīgu atstāts negrozīts, kā arī šajā daļā Latvijas Republikas Senāts ar 2020.gada 11.decembra lēmumu atstājis apelācijas instances nolēmumu negrozītu, pierādījumu atkārtotai izvērtēšanai par apsūdzētā vainīgumu apelācijas instancē nav pamata.

Saskaņā ar Krimināllikuma 46.panta pirmo daļu sodu nosaka tādā apmērā, kādu par izdarīto noziedzīgo nodarījumu paredz šā likuma sevišķās daļas attiecīgā panta sankcija, ievērojot šā likuma vispārīgās daļas noteikumus. Minētā panta otrā un trešā daļa paredz, ka nosakot soda veidu, ņem vērā izdarītā noziedzīgā nodarījuma raksturu, radīto kaitējumu, vainīgā personību, nosakot soda mēru- atbildību mīkstinošos un pastiprinošos apstākļus.

Saskaņā ar Krimināllikuma 35.panta otro daļu soda mērķis ir aizsargāt sabiedrības drošību, atjaunot taisnīgumu, sodīt vainīgo personu par izdarīto noziedzīgo nodarījumu, resocializēt sodīto personu un panākt, lai notiesātais un citas personas pildītu likumus un atturētos no noziedzīgu nodarījumu izdarīšanas.

Saskaņā ar Krimināllikuma 7.panta ceturto daļu apsūdzētais /pers. E/ izdarīja smagu noziegumu, kas vērsts pret personas veselību. Noziedzīgā nodarījuma rezultātā cietušajam nodarīti smagi, dzīvībai bīstami miesas bojājumi.

Apsūdzētā atbildību mīkstinoši apstākļi saskaņā ar Krimināllikuma 47.pantu lietā nav konstatēti. Pamatojoties uz Krimināllikuma 48.panta pirmās daļas 12.punktu, par apsūdzētā /pers. E/ atbildību pastiprinošu apstākli atzīts tas, ka noziedzīgais nodarījums izdarīts alkohola ietekmē.

Par apsūdzēta personību noskaidrots, ka viņš agrāk nav tiesāts, citi kriminālprocesi nav ierosināti. Apelācijas instances tiesas sēdē iesniegts SIA /Nosaukums A/ darba līgums Nr.0009 un rīkojums Nr.01-04/21 par /pers. E/ pieņemšanu darbā no 2021.gada 9.aprīļa.

Latvijas Republikas Senāts 2020.gada 11.decembra lēmumā norādījis, ka apelācijas instances tiesa tikai formāli norādījusi apstākļus, kuri raksturo

ar noziedzīgo nodarījumu radīto kaitējumu, noziedzīgā nodarījuma raksturu un atbildību pastiprinoša apstākļa esību, bet nav sniegusi vērtējumu, kā minētie apstākļi ietekmē /pers. E/ nosakāmā soda mēra un nosacītās notiesāšanas atbilstību Kriminālprocesa likuma 35.panta otrajai daļai.

Krimināllikuma 125.panta pirmā daļa paredz vienu pamatsoda veidu - brīvības atņemšanu uz laiku līdz septiņiem gadiem.

Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departamenta un Krimināllietu tiesu palātas tiesnešu 2008.gada 1.jūlija kopsapulces lēmuma „Par vienveidīgu tiesību normu piemērošanu soda noteikšanā" rekomendāciju 1.punkts paredz, ka tiesai jāizvēlas tāds soda veids un mērs, kas maksimāli sekmētu krimināsoda mērķu sasniegšanu. Tiesām jāizvērtē, kā konkrētās krimināltiesiskās represijas piemērošana sekmēs taisnīguma atjaunošanu; noziedzīgu nodarījumu recidīvu novēršanu; aizsargās sabiedrisko drošību; atturēs citu personu no noziedzīga nodarījuma izdarīšanas; sekmēs notiesāto personu resocializāciju.

Minētā kopsapulces lēmuma rekomendāciju 22. un 23.punktā norādīts, ka lemjot par nosacītas notiesāšanas piemērošanu vai vieglāka soda noteikšanu nekā likumā paredzētais, tiesām jāievēro ne tikai vainīgā personību raksturojošie dati, bet arī fakti, kas saistīti ar noziedzīgu nodarījumu (noziedzīgu nodarījumu smagums, izdarīto noziedzīgu nodarījumu skaits, nodarītais kaitējums utt.). Ja tiesa atzīst par iespējamu piemērot nosacītu sodu personai, kura izdarījusi smagu vai sevišķi smagu noziegumu, pieņemtais lēmums īpaši jāmotivē, tostarp pievēršot uzmanību vispārējās prevencijas mērķa sasniegšanai.

Pretēji pirmās instances tiesas secinājumam, ka apsūdzētajam brīvības atņemšanas sods ir nosakāms nosacīti, tiesas kolēģija atzīst, ka šāda soda piemērošana neatbilst Krimināllikuma 35.panta otrajā daļā nostiprinātajam soda mērķim.

Izvērtējot noziedzīgā nodarījuma raksturu un radīto kaitējumu, proti to, ka /pers. E/ izdarīja ne mazāk kā trīs sitienus cietušajam pa galvu, nodarot smagus, dzīvībai bīstamus miesas bojājumus, kā rezultātā cietušajam konstatēts vispārējais darbspēju zaudējums 25% – 59%, ir noteikta trešā invaliditātes grupa, kā arī ņemot vērā apsūdzētajam konstatēto atbildību pastiprinošu apstākli, tiesas kolēģija uzskata, ka Krimināllikuma 55.panta pirmās daļas piemērošanai konkrētajā gadījumā nav pamata. Nosakot /pers. E/ sodu nosacīti, netiks panākts Krimināllikuma 35.panta otrajā daļā norādītais soda mērķis- atjaunot taisnīgumu un panākt, lai notiesātais un citas personas pildītu likumus un atturētos no noziedzīgu nodarījumu izdarīšanas.

Ziņas par apsūdzētā /pers. E/ personību, proti tas, ka apsūdzētais agrāk nav tiesāts, negatīvi vērtē savu rīcību, saskaņā ar iesniegto darba līgumu ir nodarbināts un gatavs sākt atlīdzināt cietušajam nodarīto kaitējumu, tiesas kolēģijas ieskatā nevar būt par pietiekamu pamatu nosacīta soda noteikšanai.

Tiesas kolēģija ņem vēra Augstākās tiesas atziņu, ka nesamērīgi mīksta soda noteikšana nesasniegs soda mērķi – sodīt vainīgo personu par izdarīto noziedzīgo nodarījumu, jo šajā gadījumā vainīgā persona netiks pakļauta soda piespiedu ietekmei un ar to saistītajiem ierobežojumiem tādā mērā, kas atbilstu izdarītā noziedzīgā nodarījuma raksturam un radītajam kaitējumam. Šādas situācijas neveicina arī soda prevencijas uzdevuma izpildi, jo nenostiprina ne vainīgās personas, ne citu personu pārliecību par nepieciešamību pildīt likumus un atturēties no noziedzīgo nodarījumu izdarīšanas (*Augstākās tiesas 2015.gada 21.decembra lēmums lietā SKK-743/2015 (11096214814)*).

Tiesas kolēģija pievienojas juridiskajā literatūrā norādītajam viedoklim, ka gadījumā, ja sods par izdarīto noziedzīgo nodarījumu nav samērīgs un adekvāts izdarītajam, tas gan vainīgajam, gan citām personām var radīt pārliecību, ka valsts reakcija uz likuma pārkāpšanu ir saudzējoša un sekas, kas iestājas par to, ir nesalīdzināmas" (*skat. V.Liholaja "Par sodu taisnīgumu un samērīgumu", Jurista vārds, 11.februāris 2014./Nr.6(808*)).

Ņemot vērā Krimināllikuma 125.panta pirmās daļas sankcijā paredzētā soda mēru, to, ka lietā konstatēts atbildību pastiprinošs apstāklis un nav konstatēti atbildību mīkstinoši apstākļi, tiesas kolēģija uzskata, ka par atbilstošu, samērīgu un likumīgu būtu atzīstams sods- brīvības atņemšana uz vienu gadu. Tiesas kolēģija uzskata par iespējamu /pers. E/ nepiemērot papildsodu - probācijas uzraudzību, jo nesaskata jaunu noziedzīgu nodarījumu izdarīšanas risku.

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 563.panta pirmās daļas 3.punktu Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģija

nosprieda

Atcelt Rīgas pilsētas Pārdaugavas tiesas 2019.gada 31.oktobra spriedumu daļā par /pers. E/ noteikto sodu.

/pers. E/ par Krimināllikuma 125.panta pirmajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanu sodīt ar brīvības atņemšanu uz 1 (vienu) gadu.

Nolēmumu var pārsūdzēt 10 dienu laikā kasācijas kārtībā Augstākās tiesas Krimināllietu departamentā Kriminālprocesa likuma 574. un 575.pantos paredzētajos gadījumos, iesniedzot sūdzību vai protestu Rīgas apgabaltiesā.

Pilns nolēmums pieejams 2021.gada 29.aprīlī.

Tiesas sēdes priekšsēdētāja tiesnese S.Amola

Tiesnese I.Vīgante

Tiesnese Ž.Vēvere